

NOTA No. 22.NIET VOOR PUBLICATIE.
NADruk VERBODEN.BEREKENING VAN DE DORSCHKOSTEN VOOR OOGST 1946.

(I N H O U D)

<u>TEKST</u>		<u>Bladzijde.</u>
I. <u>Inleiding</u>	LV	1
II. <u>Typen van dorschgarnituur</u>	22 A	1
III. <u>Oppervlakte, welke gemiddeld wordt afgedorscht</u>		2
IV. <u>Verhouding fabrieks- en effectieve capaciteit</u>		2
V. <u>De verschillende kosten:</u>		2
1. Garnituren, waarvan bij de berekening werd uitgegaan		2
2. Aanschaffingsprijzen		2
3. Afschrijving		3
4. Brandstof- en smeerolieverbruik		3
5. Onderhoudskosten		4
6. Administratiekosten		4
7. Overige kosten		4
8. Bediening		4
9. Ondernemersloon		4
VI. <u>Kosten electrisch dorschen</u>		5
VII. <u>Kosten zelfvoeder en kafblazer</u>		5
VIII. <u>Kosten verplaatsing</u>		6
IX. <u>Kosten persdraad en touw</u>		6
X. <u>Samenvatting</u>		6
<u>BIJLAGEN:</u>		
I. Berekening van de kale dorschkosten met 2 man personeel, exclusief kosten van verplaatsing en van persdraad of touw.		
II. Berekening ondernemerswinst op basis van de voor oogst 1945 gestelde tarieven <u>per 100 kg gedorscht product.</u>		
III. Berekening ondernemerswinst op basis van de voor oogst 1945 gestelde dorschtarieven <u>per uur.</u>		
IV. Oppervlakte en hoeveelheid granen, zaden en peulvruchten, welke door loondorschers en coöperaties gemiddeld per provincie worden gedorscht, oogst 1946.		
V. Idem voor oogst 1938.		
VI. Oppervlakte welke gemiddeld per machine wordt afgedorscht in Zuid-Holland en Groningen.		
VII. Aantal dorschmachines in eenige provincies in 1942 gespecificeerd naar capaciteit.		
VIII. Onderhoudskosten van de in het rapport Rombach vermelde dorschgar- seizoen 1940/41.		

I. INLEIDING.

De eenige concrete gegevens welke beschikbaar waren, zijn die uit het rapport Rombach¹⁾ over het seizoen 1940/41. Hierin zijn de dorschkosten berekend voor machines met een seizoenproductie van 1000, 500 en 350 ton. Dit rapport heeft het bezwaar, dat de kosten slechts voor de aangenomen gemiddelde gevallen zijn berekend, terwijl in feite de productie zeer sterk varieert. Daarom werden in deze nota de dorschkosten berekend bij een gevarieerd aantal uren, waarbij de kostprijs theoretisch uit de verschillende kostenelementen werd opgebouwd. Ook werd rekening gehouden met het feit, dat de capaciteit van dezelfde machine onder verschillende omstandigheden aanmerkelijk uiteen kan lopen.

Hierbij konden de gegevens uit het rapport Rombach slechts in zeer beperkte mate worden gebruikt. De meeste gegevens berusten op uit de praktijk verkregen inlichtingen. Dit laatste is echter slechts in beperkte mate mogelijk geweest daar de tijd voor het houden van een enquête ontbrak.

De dorschkosten zijn overeenkomstig de voor oogst 1945 vastgestelde tarieven zonder de kosten van verplaatsing en van persdraad of touw berekend. Van deze laatste is evenwel nog een aparte berekening gemaakt (zie sub VIII en IX).

Betrouwbaarheid der cijfers.

De berekeningen hebben het bezwaar, dat ze te weinig op empirische cijfers zijn gebaseerd. Hiermede dient bij de beoordeeling rekening te worden gehouden. Toch kunnen deze berekeningen steun geven bij het vaststellen der dorschtarieven, vooral omdat ze aangeven in welke mate de dorschkosten kunnen variëren. Voor het geval, dat enkele posten wat te hoog of te laag worden bevonden, zij opgemerkt, dat de hierdoor ontstane verschillen in jaarkosten vrij groot moeten zijn willen zij de kosten per 100 kg product merkbaar beïnvloeden. Voor de zeer zware machines komt bijv. een verschil in jaarkosten van f 500.-- bij 800 werkuren en een capaciteit van 1400 kg nog slechts voor f 0.04½ in de dorschkosten per 100 kg tot uiting.

II. TYPEN VAN DORSCHGARNITUUR.

De volgende typen worden onderscheiden:

a. Zeer zware machines met zware draadpers.

Fabriekscapaciteit meer dan 2100 kg, gemiddeld 2200 kg. Aandrijfkracht 40 - 55 pk. Dit type komt voor in Groningen, Drenthe (behalve de Zuid-Westhoek), Noord-Friesland, de Overijsselsche Veenkoloniën, het Land van Vollenhove, de Noord-Oost-Polder en de Wieringermeer.

b. Zware machines met lichte draadpers of zware touwpers.

Fabriekscapaciteit 1500 - 2100 kg, gemiddeld 1800 kg. Aandrijfkracht 30 - 45 pk. Type overheerscht in Noord- en Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant.

c. Middelzware machines met middelzware of lichte touwpers of binder.

Fabriekscapaciteit 750 - 1500 kg, gemiddeld 1200 kg. Aandrijfkracht 20 - 25 pk. Type overheerscht in zandprovincies.

1) H. Rombach: Onderzoek dorschtarieven. Rapport uitgebracht a.d. Accountantsdienst van het Dep.v.Handel,Nijverheid en Scheepvaart en het Dep.van Landbouw en Visscherij, d.d. 1-12-1941.

d. Lichte machines

Fabriekscapaciteit tot 750 kg. Type wordt vrijwel uitsluitend door zelf-dorschers gebruikt. Het is bij deze berekening buiten beschouwing gelaten.

III. OPPERVLAKTE, WELKE GEMIDDELD WORDT AFGEDORSCHT.

Hoezeer deze varieert, blijkt uit de bijlagen IV t/m VI. Uiteraard zijn de cijfers uit bijlage IV en V zeer globaal, o.a. doordat:

- 1e. in beide gevallen het aantal slaglijst-dorschmachines van 1938 is gebruikt. Met verplaatsing naar andere provincies, uitvallen, enz. is geen rekening gehouden.
- 2e. de oppervlakte door zelfdorschers te dorschen, in beide gevallen is gebaseerd op de inventarisatie aandrijfkraft oogst 1942.

In bijlage VII wordt tenslotte nog een overzicht van de dorschmachines gespecificeerd naar capaciteit in eenige provincies gegeven. / per machine

Daar het aantal ha/zeer sterk uiteenloopt, wordt geen gemiddelde oppervlakte aangenomen. Wij hebben er de voorkeur aan gegeven de kosten te berekenen bij 200, 400, 600, 800, 1000, 1200, 1400, en 1600 werkuren per jaar. In genoemde werkuren is de tijd, noodig voor verplaatsing der machines, niet inbegrepen.

IV. VERHOUDING FABRIEKS- EN EFFECTIEVE CAPACITEIT.

De werkelijke capaciteit van eenzelfde machine kan onder verschillende omstandigheden sterk uiteenlopen. Het is b.v. een bekend verschijnsel, dat in het Zuiden de gemiddelde uurcapaciteiten beduidend hoger zijn dan in Groningen, welke o.m. aan een nauwere stroo-korrelverhouding in eerstgenoemd gebied moet worden toegeschreven. Volgens gegevens uit het rapport Rombach bedroeg van 6 coöperatieve machines in Groningen, met een fabriekscapaciteit van 2200 kg, de effectieve capaciteit 966 kg per uur, de tijd benodigd voor verplaatsing medege-rekend. Het effectieve percentage was dus slechts 44%. Wij berekenen de dorschkosten exclusief verplaatsing. Daar over de verhouding van fabriekscapaciteit tot effectieve capaciteit geen concrete gegevens ten dienste staan, zijn de dorschkosten berekend bij 80, 70 en 60% van de fabriekscapaciteit. Uitgaande van een gemiddelde totale verplaatsingsduur van $\frac{1}{2}$ uur per ha en een gemiddelde opbrengst van 3500 kg per ha, komt men voor de zeer zware machines tot een effectieve capaciteit inclusief verplaatsing van resp. 64, 55 en 38%.

V. DE VERSCHILLENDE KOSTEN.

De berekening is uitgevoerd in bijlage I. Eenige toelichtingen omtrent de verschillende punten volgen hieronder:

1. Garnituren, waarvan bij de berekening werd uitgegaan.

Onze berekening werd gebaseerd op de volgende garnituren:

- A. Zeer zware dorschkast, (type Borga A) + zware draadpers, aangedreven door een zware wieltractor (type Deering W D 9).
- B. Zware dorschkast, (type Borga B) + lichte draadpers, aangedreven door een middelzware wieltractor (type Farmall M).
- C. Middelzware dorschkast, (type Pol T) + touwpers, aangedreven door een lichte tractor (type Farmall H).

2. Aanschaffingsprijzen.

Er wordt uitgegaan van de huidige aanschaffingsprijzen, welke ongeveer 2 à 2 $\frac{1}{2}$ maal zoo hoog zijn als vóór den oorlog.

De volgende prijzen worden gesteld:

	<u>Geval A.</u>	<u>Geval B.</u>	<u>Geval C.</u>
Dorschkast 1)	f 10.500.--	f 9.000.--	f 5.500.--
Draad- resp. touwpcrs	" 6.000.-- ²⁾	" 4.500.--	" 2.000.--
Tractor 3)	" 9.000.--	" 5.500.--	" 5.000.--
Los materiaal	" 1.500.--	" 1.200.--	" 800.--
	<u>f 27.000.--</u>	<u>f 20.200.--</u>	<u>f 13.300.--</u>

- 1) Exclusief dekkleeden, drijfriemen, zelfvoeder en kafzuiger.
- 2) Met transporteur.
- 3) Rekening is gehouden met de j.l. prijsverhoging van 10%.

3. Afschrijving.

Het is geen uitzondering, dat een dorschmachine 30 jaar meegaat. Men moet de afschrijving echter instellen op het loondorschbedrijf, hetwelk moet kunnen concurreren met de coöperaties en de zelfdorschers. De zeer zware machines komen in gebieden voor waar de coöperaties doorgaans overwegen. Wat de prijs betreft kunnen de loondorschers meestal niet met laatstgenoemde concurreren. Zij moeten dit door middel van hun service doen, waarvoor in de eerste plaats goed materiaal is vereischt. Dientengevolge wordt de levensduur korter gesteld en wel bij 1000 werkuren op 12 jaar.

De zware machines hebben over het algemeen minder concurrentie van de coöperaties dan van de zelfdorschers. Gezien het wat lichtere materiaal wordt de levensduur bij 1000 werkuren op 10 jaar gesteld.

De middelzware machines hebben ook concurrentie van de zelfdorschers. Hun concurrentiemogelijkheid ligt echter ook in den prijs, waardoor in de zandstreken veel oude machines voorkomen. Daarom is, ondanks de omstandigheid, dat ze doorgaans wat minder solide van constructie zijn dan de zware dorschkasten, de afschrijving bij 1000 werkuren toch ook op 10 jaar gesteld. Voor het aantal werkuren van de Dieseltractor werd 10.000 uren en voor de beide petroleumtractoren 8000 uren aangenomen.

4. Brandstof- en smeerolieverbruik per werkuur van de tractor.

<u>Zware wieltrekker.</u>	6½ L Dieselolie à f 0.08 ⁵ = f 0.55 ⁵
	0.3 L smeerolie à f 0.75 = " 0.22 ⁵
	0.3 L startbenzine à f 0.20 = " 0.06

Totaal: f 0.84

<u>Farmall M.</u>	7½ L petroleum à f 0.08 ⁵ = f 0.64
	0.25 L smeerolie à f 0.75 = f 0.19
	0.3 L startbenzine à f 0.20 = f 0.06

Totaal: f 0.89

<u>Farmall H.</u>	6 L petroleum à f 0.08 ⁵ = f 0.51
	0.2 L smeerolie à f 0.75 = f 0.15
	0.3 L startbenzine à f 0.20 = f 0.06

Totaal: f 0.72

5. Onderhoudskosten.

Op grond van enkele inlichtingen wordt uitgegaan van de volgende onderhoudskosten:

	Zeer zware machines			Zware machines			Middelzware machines		
	uren per jaar			uren per jaar			uren per jaar		
	400	800	1200	400	800	1200	400	800	1200
Dorschkast (reparatie, reiniging, smering)	200	300	400	175	250	350	150	225	300
Pers	75	125	150	60	100	125	50	75	100
Tractor	350	500	650	300	450	600	275	400	500
Totaal:	625	925	1200	535	800	1075	475	700	900
Per dorschuur (afgerond)	1.55	1.20	1.--	1.35	1.--	0.85	1.20	0.85	0.75

Hierbij is aangenomen, dat de kosten voor onderhoud en afschrijving van drijfriemen en dekkleeden in bovengenoemde onderhoudskosten zijn begrepen, evenals het onderhoud door eigen personeel.

Ter vergelijking wordt in bijlage VIII een overzicht gegeven van de uit het rapport Rombach afgeleide onderhoudskosten voor het seizoen 1940/41, waarin dus eenige prijsstijging ten opzichte van het vooroorlogse peil is verdisconteerd.

Tevens zij opgemerkt, dat de gemiddelde onderhoudskosten, exclusief onderhoud door eigen personeel, van de Fordsontractoren volgens de verslagen van de Bedrijfsstudiegroepen in Noordelijk Groningen in de jaren 1937 t/m 1940 gemiddeld per jaar f 53.-- bedroegen bij 500 werkuren per jaar.

6. Administratiekosten.

Voor alle 3 typen van dorsch-garnituur gesteld op f 200.-- per 800 werkuren of wel f 0.25 per uur.

7. Overige kosten.

	Geval A.	Geval B.	Geval C.
Rente los materiaal à 3½%	f 52.--	f 42.--	f 28.--
Rente bedrijfskapitaal à 3½%	f 65.--	f 55.--	f 45.--
loodshuur	f 100.--	f 75.--	f 50.--
Verzekeringskosten	f 500.--	f 375.--	f 250.--
Totaal:	f 717.--	f 547.--	f 373.--

8. Bediening.

Loon machinist	f 1.-- per uur
Loon insteker	f 0.72 per uur
Totaal:	f 1.72 per uur + 31% sociale lasten = f 2.25 per uur.

9. Ondernemersloon.

Het L.E.I. onthoudt zich ervan om over het ondernemersloon een oordeel uit te spreken. Om een indruk te geven van het ondernemersloon, dat bij de huidige tarieven wordt ontvangen, is in bijlage II en III een overzicht gegeven van de volgens onze berekening te maken ondernemersloonen bij de tarieven, welke golden voor oogst 1945, waarbij de tarieven voor Groningen (behalve Zuidelijk-Westerkwartier) op de zeer zware machines zijn toegepast en de tarieven van het overige deel van het land op de zware en middelzware machines..

VI. KOSTEN ELECTRISCH DORSCHEN.

Electromotoren hebben een lange levensduur en vereischen nage-
noeg geen onderhoud. Aangenomen werd, dat een motor bij 400 gebruik-
uren per jaar 30 jaar meegaat en bij 800 uur 20 jaar.
Onderstaand worden de kosten van de motor (zonder stroom) met de
tractorkosten vergeleken.

Zeer zware machines (bij 800 werkuren per jaar)

<u>Electromotor.</u>		<u>Tractor.</u>	
Aanschaffingsprijs	f 1.700.--	Aanschaffingsprijs	f 9.000.--
Annuïteit (20 jaar)	" 120.--	Annuïteit in 21½ jaar	"
Annuïteit per uur (800 uur)"	0.15	(zie bijlage I)	902.--
Overige kosten (schatting)	0.05	Annuïteit p.uur/800 uur	" 1.13
		Brandstof en smering	" 0.84
Kosten (excl. stroom) p.uur	f 0.20	Onderhoud (zie sub.5)	" 0.63
		Uurkosten totaal bij	} f 2.60
		800 uur per jaar	

Zware machines (bij 400 werkuren per jaar)

<u>Electromotor.</u>		<u>Tractor.</u>	
Aanschaffingsprijs	f 1.500.--	Aanschaffingsprijs	f 5.500.--
Annuïteit (30 jaar)	" 82.--	Annuïteit in 20 jaar	"
Annuïteit per uur (400 uur)	0.21	(zie bijlage I)	387.--
Overige kosten p.uur		Annuïteit p.uur/400 uur	" 0.97
(schatting) "	0.05	Brandstof en smering	" 0.89
Kosten (excl. stroom) p.uur	f 0.26	Onderhoud (zie sub.5)	" 0.75
		Uurkosten totaal bij	} f 2.61
		400 uur per jaar	

Middelzware machines (bij 400 werkuren per jaar)

<u>Electromotor.</u>		<u>Tractor.</u>	
Aanschaffingsprijs	f 950.--	Aanschaffingsprijs	f 5.000.--
Annuïteit (30 jaar)	" 52.--	Annuïteit in 20 jaar	"
Annuïteit per uur (400 uur)	0.13	(zie bijlage I)	387.--
Overige kosten	0.05	Annuïteit p.uur (400 uur)	" 0.88
		Brandstof en smering	" 0.72
Kosten (excl. stroom) p.uur	f 0.18	Onderhoud (sub.5)	" 0.70
			f 2.30

Hieruit volgt, dat de kale kosten per uur zonder stroom bij elec-
trisch dorschen ruim f 2.-- lager zijn dan bij het dorschen met de tractor.

VII. KOSTEN ZELFVOEDER EN KAFBLAZER.

De aanschaffingsprijs van een zelfvoeder van een zeer zware dorsch-
kast bedraagt momenteel f 1.000.-- en van een kafblazer f 300.--.
Bij een levensduur van 12 jaar bedraagt de annuïteit per jaar f 135.--.
Stelt men de onderhoudskosten per jaar op f 150.-- dan bedragen de kale
uurkosten (bij 800 uur):

Aan annuïteit	f 0.17
Aan onderhoud	" 0.20
	<hr/>
Totaal:	f 0.37

VIII. KOSTEN VERPLAATSING.

De loondorschers werken in dit opzicht onder ongunstiger omstandigheden dan de coöperaties doordat:

- a. de bedrijven, welke de loondorschers bedienen kleiner zijn.
- b. de coöperaties den rondgang der machines economischer kunnen regelen.

Voor de zeer zware machines zal in vele gevallen niet langer noodig zijn dan $1\frac{1}{2}$ uur, waarvan de tractor hoogstens 1 uur belast loopt. Voor de middelzware machines zal per keer verplaatsing zeker wel 2 uur noodig zijn. De tractor loopt dan 1 uur belast en 1 uur niet of onbelast.

Bij deze laatste norm zouden de kale kosten voor de verplaatsing zijn, met inbegrip van het loon voor het vaste personeel:

Tractor:	1 uur à f 2.50 (zie sub.VI)	= f 2.50	
Personeel:	2 x f 2.25 (zie V-8)	= f 4.50	
		f 7.--	
	Totaal:		f 7.--

IX. KOSTEN PERSDRAAD EN TOUW.

Met de norm van 4 kg draad van maat 14 p. 1000 kg stroo kan men goed uitkomen. Bij een draadprijs van f 40.-- bedragen de kosten per 1000 kg stroo f 1.60. Voor een touwper is het verbruik $1\frac{1}{2}$ kg per 1.000 kg stroo (2 banden) en 2 kg bij een stroobinder op basis van papiertouw. Momenteel gebruikt men hiervoor 3-draads-dorschgaren (papier) wat f 1.39 per kg kost. De lengte van 1 kg is 300 M. De kosten bedragen voor een touwper per 1.000 kg stroo dus $1\frac{1}{2} \times f 1.39 = f 2.09$.

X. SAMENVATTING.

De kale dorschkosten bedragen per uur volgens bijlage I bij een aantal werkuren per jaar van:

	400 uur	800 uur	1200 uur
Zeer zware dorschkast	f 10.95	f 8.46	f 7.63
Zware dorschkast	" 9.46	" 7.65	6.99
Middelzware dorschkast	" 7.55	" 6.26	5.83

De kale kosten per 100 kg gedorscht product die hiermede correspondeeren bedragen wanneer resp. 80 en 60% van de fabriekscapaciteit wordt bereikt:

	400 uur	800 uur	1200 uur
Zeer zware dorschkast	f 0.63 - f 0.84	f 0.48 - f 0.65	f 0.44 - f 0.59
Zware dorschkast	" 0.65 - " 0.86	" 0.53 - " 0.70	" 0.48 - " 0.64
Middelzware dorschkast	" 0.79 - " 1.05	" 0.66 - " 0.87	" 0.61 - " 0.81

De ondernemerswinsten op basis van de voor 1945 gestelde tarieven per 100 kg gedorscht product zijn dan, wanneer resp. 60 en 80% van de fabriekscapaciteit gedorscht wordt:

	400 uur	800 uur	1200 uur
Zeer zware dorschkast		f 3600 - f 7200	f 6400 - f 11800
Zware dorschkast	f 1500 - f 3200	" 4400 - " 7800	
Middelzware dorschkast	" 400 - " 1500	" 1900 - " 4100	

De ondernemerswinst op basis van de voor 1945 vastgestelde uurtarieven bedraagt, wanneer resp. 60 en 80% van de fabriekscapaciteit gedorscht wordt:

	<u>400 uur</u>	<u>800 uur</u>	<u>1200 uur</u>
Zeer zware dorschkast		f 2000 -	f 2400 f 4000 - f 4600
Zware dorschkast	f 300 - f 900	" 2100 - " 3300	
±	" 500 - " 500	nihil - " 2000	

Uit bovenstaande cijfers volgt, dat de uurtarieven van oogst 1945 aanmerkelijk lager zijn dan de tarieven per 100 kg gedorscht product. Verder blijkt wel duidelijk, dat de winst per garnituur aanmerkelijk kan worden verhoogd wanneer het aantal dorschuren per jaar en de uurcapaciteit kan worden opgevoerd.

Naar het ons voorkomt bedraagt het aantal werkelijke dorschuren van de zeer zware machines gemiddeld 700 - 800 uur, van de zware 300 - 400 uur en voor de middelzware machines 400 uur.

's-Gravenhage, 25 Juli 1946.

BIJLAGE I behoorende bij Nota No. 22.

BEREKENING VAN DE KALE DOORSCHIKOSTEN MET 2 VAN TIJDSOMMEL (exclusief kosten van verplaatsing en van persdraad of touw)

	Zeer zware dorschikast (type Borga A)												Zware dorschikast (type Borga B)												Middelzware dorschikast (type Pol T)											
	Geval A				Geval B				Geval C				Geval A				Geval B				Geval C															
	Aantal werkdagen per jaar												Aantal werkdagen per jaar												Aantal werkdagen per jaar											
	400	600	800	1000	1200	1400	1600	200	400	600	800	1000	1200	200	400	600	800	1000	1200	200	400	600	800	1000	1200											
Annuitteit dorschikast en pers.																																				
1. Aanschaffingsprijs (zie V2)	16.500												13.500												7.500											
2. Af te schrijven in aantal jaren (zie V 3)	20												25												25											
3. Annuitteit à 3½% per jaar	1161	1304	1511	1707	1984	2169	2400	819	950	1172	1397	1623	1775	455	528	651	776	902	986	228	281	352	485	601	727											
4. " " uur	2.90	2.17	1.89	1.71	1.65	1.55	1.50	4.10	2.38	1.95	1.75	1.62	1.48	2.28	1.32	1.09	0.97	0.90	0.82	1.32	0.81	0.64	0.51	0.41	0.33											
Annuitteit tractor.																																				
5. Aanschaffingsprijs (zie V2)	9.000																																			
6. Af te schrijven in aantal jaren (zie V 3)	25																																			
7. Annuitteit à 3½% per jaar	546	711	902	1082	1246	1472	1634	258	387	534	661	800	966	234	352	485	601	727	878	117	171	234	352	485	601											
8. " " uur	1.37	1.19	1.13	1.08	1.04	1.05	1.02	1.29	0.97	0.89	0.83	0.80	0.81	1.17	0.88	0.81	0.75	0.73	0.73	0.88	0.64	0.51	0.41	0.33	0.27											
Brandstof en smeerolie.																																				
9. Verbruik totaal per uur (zie V 4)	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.89	0.89	0.89	0.89	0.89	0.89	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72											
Onderhoud.																																				
10. Onderhoud totaal per uur (zie V 5)	1.55	1.35	1.20	1.10	1.00	0.90	0.80	1.65	1.35	1.10	1.00	0.90	0.85	1.50	1.20	1.00	0.85	0.80	0.75	1.20	0.85	0.68	0.55	0.45	0.37											
Administratiekosten.																																				
11. Administratiekosten per uur (zie V 6)	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25											
Overige kosten.																																				
12. Overige kosten totaal (zie V 7)	1.79	1.20	0.90	0.72	0.60	0.51	0.45	2.74	1.37	0.91	0.68	0.55	0.46	1.87	0.93	0.62	0.47	0.37	0.31	1.20	0.72	0.55	0.45	0.37	0.31											
13. Idem per uur	717																																			
Bediening.																																				
14. Bediening 2 man per uur (zie V 8)	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25											
Totaal.	10.959	8.25	7.95	7.63	7.25	7.11	7.11	13.17	9.46	8.24	7.65	7.26	6.99	10.04	7.55	6.74	6.26	6.02	5.80	8.46	6.02	5.00	4.50	4.00	3.75											
15. Kale kosten totaal (4+8+9+10+11+13+14)																																				

	Zeer zware dorschkast (type BorgaA) Geval A					Zware dorschkast (type BorgaB) Geval B					Middelzware dorschkast (type Pol T) Geval C							
	Aantal werkhuren per jaar					Aantal werkhuren per jaar					Aantal werkhuren per jaar							
	400	600	800	1000	1200	1400	1600	200	400	600	800	1000	1200	200	400	600	800	1000
16. Bij 80% der fabr. capaciteit wordt gedorscht per uur in kg korrel	1.750					1.450					950							
17. Kale kosten per 100 kg korrel	0.63 0.53 0.49 0.45 0.44 0.42 0.41					0.91 0.65 0.57 0.53 0.5d 0.49					1.06 0.79 0.71 0.66 0.63 0.61							
18. Bij 70% der fabr. capaciteit wordt gedorscht per uur in kg korrel	1.550					1.250					840							
19. Kale kosten per 100 kg korrel	0.71 0.60 0.55 0.51 0.49 0.47 0.46					1.05 0.76 0.66 0.61 0.58 0.56					1.20 0.90 0.80 0.75 0.72 0.69							
20. Bij 60% der fabr. capaciteit wordt gedorscht per uur in kg korrel	1.300					1.100					720							
21. Kali kosten per 100 kg korrel	0.84 0.71 0.65 0.61 0.59 0.57 0.55					1.20 0.86 0.75 0.70 0.66 0.64					1.39 1.05 0.94 0.87 0.84 0.81							

1) De levensduur is voor een tractor wegens veroudering te lang. Toch werd deze aangehouden omdat bij een klein aantal werkhuren de tractor behalve voor dorschen ook voor andere werkzaamheden wordt gebruikt.

Bijlage II behoorende bij Nota No.22,
 BEDEVENING Ondernemingsinst. op basis van de voor 1945 gestelde tarieven
 per 100 kg gedroogd product.

	Bij 80% van de fabrieks-cap.					Bij 70% van de fabrieks-cap.					Bij 60% van de fabrieks-cap.				
	Aantal verkuren per jaar					Aantal verkuren per jaar					Aantal verkuren per jaar				
	600	800	1000	1200	1400	600	800	1000	1200	1400	600	800	1000	1200	1400
Zeer zware machines.															
1. Te dorschen per uur															
2. Opbrengst per uur à f.1.-															
Per 100 kg	17.50	17.50	17.50	17.50	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50	13.-	13.-	13.-	13.-	13.-	
3. Kale kosten per uur (zie bijlage I)	9.25	8.46	7.95	7.63	9.25	8.46	7.95	7.63	7.63	9.25	8.46	7.95	7.95	7.63	
4. Ondernemerswinst per uur (2-3)	8.25	9.04	9.55	9.87	5.25	7.04	7.55	7.87	7.87	3.75	4.54	5.05	5.37	5.37	
5. Ondernemerswinst per seizoen	4950.-	7232.-	9550.-	11844.-	3750.-	5632.-	7550.-	9444.-	9444.-	2250.-	3632.-	5050.-	6444.-	6444.-	
Zware machines.															
1. Te dorschen per uur															
2. Opbrengst per uur à f.1.20 per 100 kg															
3. Kale kosten per uur (zie bijlage I)	17.40	17.40	17.40	17.40	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	13.20	13.20	13.20	13.20	13.20	
4. Ondernemerswinst per uur (2-3)	13.17	9.46	8.24	7.65	13.17	9.46	8.24	7.65	7.65	13.17	9.46	8.24	8.24	7.65	
5. Ondernemerswinst per seizoen	4.23	7.94	9.16	9.75	1.83	5.54	6.76	7.35	7.35	0.03	3.74	4.96	5.55	5.55	
846.-	3176.-	5496.-	7800.-	366.-	2216.-	4056.-	5880.-	6.-	1496.-	2976.-	4440.-	4440.-	4440.-	4440.-	
Middelzware machines.															
1. Te dorschen per uur															
2. Opbrengst per uur à f.1.20 per 100 kg															
3. Kale kosten per uur (zie bijlage I)	11.40	11.40	11.40	11.40	10.08	10.08	10.08	10.08	10.08	8.64	8.64	8.64	8.64	8.64	
4. Ondernemerswinst per uur (2-3)	10.04	7.55	6.74	6.26	10.04	7.55	6.74	6.26	6.26	10.04	7.55	6.74	6.74	6.26	
5. Ondernemerswinst per seizoen	1.36	3.85	4.66	5.14	0.04	2.53	3.34	3.82	3.82	0.1.40	1.09	1.90	2.35	2.35	
272.-	1540.-	2796.-	4112.-	8.-	1012.-	2004.-	3056.-	0.280	436.-	1140.-	1904.-	1904.-	1904.-	1904.-	
950 kg															
840 kg															
720 kg															
1450 kg															
1250 kg															
1100 kg															
Aantal verkuren per jaar	200					400					600				

	Bij 80% van de fabrieks-cap.				Bij 70% van de fabrieks-cap.				Bij 60% van de fabrieks-cap.			
	Aantal werkhuren per jaar				Aantal werkhuren per jaar				Aantal werkhuren per jaar			
	600	800	1000	1200	600	800	1000	1200	600	800	1000	1200
Zware machines.												
1. Te dorschcn per uur	11.50	11.50	11.50	11.50	11.50	11.50	11.50	11.50	11.-	11.-	11.-	11.-
2. Uurvergoeding	9.25	8.46	7.95	7.63	9.25	8.46	7.95	7.63	9.25	8.46	7.95	7.63
3. Kale kosten per uur (zie bijlage I)	2.25	3.04	3.55	3.87	2.25	3.04	3.55	3.87	1.75	2.54	3.05	3.37
4. Ondernemerswinst per uur (2 - 3)	1350.-	2432.-	3550.-	4644.-	1350.-	2432.-	3550.-	4644.-	1050.-	2032.-	3050.-	4044.-
5. Ondernemerswinst per seizoen												
		1750 kg				1550 kg					1300 kg	
Liddelzware machines.												
1. Te dorschcn per uur	11.75	11.75	11.75	11.75	11.75	11.75	11.75	11.75	10.25	10.25	10.25	10.25
2. Uurvergoeding	13.17	9.46	8.24	7.65	13.17	9.46	8.24	7.65	13.17	9.46	8.24	7.65
3. Kale kosten per uur (zie bijlage I)	1.42	2.29	3.51	4.10	1.42	2.29	3.51	4.10	2.92	0.79	2.01	2.60
4. Ondernemerswinst per uur (2 - 3)	284.-	916.-	2106.-	3230.-	284.-	916.-	2106.-	3280.-	584.-	316.-	1206.-	2080.-
5. Ondernemerswinst per seizoen												
		1450 kg				1250 kg					1100 kg	
Liddelzware machines.												
1. Te dorschcn per uur	8.75	8.75	8.75	8.75	8.75	8.75	8.75	8.75	6.25	6.25	6.25	6.25
2. Uurvergoeding	10.04	7.55	6.74	6.26	10.04	7.55	6.74	6.26	10.04	7.55	6.74	6.26
3. Kale kosten per uur (zie bijlage I)	1.29	1.20	2.01	2.49	1.29	1.20	2.01	2.49	3.79	1.30	0.49	0.01
4. Ondernemerswinst per uur (2 - 3)	258.-	480.-	1206.-	1992.-	258.-	480.-	1206.-	1992.-	758.-	520.-	294.-	8.00
5. Ondernemerswinst per seizoen												
		950 kg				840 kg					720 kg	

Bijlage IV behoorende bij Nota No.22.
 BEHEERENING VAN DE OPBEVLAKTE EN DE HOEFTIHRID GRANTIE, ZADEN EN
 FULVRUJCHTEN, TINKS DOOR LOONDORSCHERS EN COÖPERATIES GEMIDDELD
 PIR PROVINICIE TORDEN GEDCSCHT, OOGST 1946.

	Het Rijk	Gron.	Fries-land	Dren-the	Over-ijssel	Gelder-land	Utrecht	Noord-Holl.	Zuid-Holl.	Zee-land	N.Brabant	Lim-burg
Te dorschen oppervlakte 1) (in 1000 ha)	633	96	23	57	59	96	11	39	30	57	132	63
Oppervlakte te dorschen door zelfdorschers met en zonder motorische kracht (in 1000 ha) 2)	156	4	1	1	12	18	1	7	5	9	61	37
Te dorschen door loondorschers en coöperaties (in 1000 ha)	507	92	22	56	47	78	10	32	25	48	71	26
Aantal dorschkasten bij loondorschers en coöperaties 3)	2186	254	82	184	202	344	26	175	149	240	351	179
(Eiervan coöperaties)3)	(354)	(128)	(6)	(68)	(46)	(53)	(1)	(27)	(15)	(5)	(4)	(1)
Aantal ha gemiddeld per dorschkast te dorschen	232	362	268	304	233	227	385	183	168	200	202	145
Gemiddelde opbrengst granen, peulvruchten, koolzaad en karwij 1936/'39 in kg/ha 4)	2522	2857	2717	2554	2335	2242	2032	2902	3094	3110	2143	2223
Idem na oogstderwing van 20% in kg/ha	2018	2286	2174	2043	1868	1794	1626	2322	2475	2488	1715	1773
Te dorschen gemiddeld per machine (in tons)	468	839	583	622	435	407	625	425	415	498	347	258

- 1) Volgens oppervlakteraming Hoofbedrijfschap Akkerbouwproducten per Dec. 1945.
- 2) C.B.S. Uitkomstenonderzoek aandrijfkracht dorschmachines, oogst 1942.
- 3) C.B.S. Uitkomsten inventarisaties dorschmachines, welke marktschoon Graan leveren (Dec. '38 - Jan. '39).
- 4) Overeenkomstige opbrengstraming C.B.S.

STATISTIEK VAN DE OPPERVLAKTE EN DE HOOPTELIJKE GRANTEN, LADEN EN
 PERLUWREKEN, TERRE DOOR LOOPDORSCHERS EN COÖPERATIES PER
 PROVINCIE - OUDER GEDORSCHT, OOGST 1938.

	Net opp. ha	Gron.	Fries- land	Dren- the	Overij- ssel	Gelder- land	Utrecht	Noord- Holl.	Zuid- Holl.	Zee- land	N-Bra- bant	Lim- burg
Te dorschen oppervlakte 1) (1000 ha).	621	98	14	60	48	68	7	37	29	54	138	68
Oppervlakte te dorschen door zelf- dorschers met en zonder motorische kracht (in 1000 ha) 2)	156	4	1	1	12	18	1	7	5	9	61	37
Af te dorschen door loondorschers en coöperaties (in 1000 ha)	465	94	13	59	36	50	6	30	24	45	77	31
aantal dorschlosten bij loondorschers en coöperaties 3)	2186	254	82	184	202	344	26	175	149	240	351	179
Gemiddeld aantal ha per dorschkast te dorschen	213	370	159	321	178	145	231	171	161	188	219	173
Gemiddelde opbrengst granen, peul- vruchten, koolzaad en kerwijf 1936/'39 in kg/ha 4)	2522	2857	2717	2554	2335	2242	2032	2902	3094	3110	2143	2223
Te dorschen Gemiddeld per machine (in tons)	537	1057	432	820	416	325	469	496	498	585	469	385

- 1) Uitkomsten inventarisaties 1938.
- 2) C.B.S. Uitkomsten onderzoek aandrijfkracht dorschmachines oogst 1942.
- 3) C.B.S. Uitkomsten inventarisatie dorschmachines 1938.
- 4) Opbrengststraming C.B.S.

OPPERVLAKTE WELKE GEMIDDELD PER MACHINE WORDT GEDORSCHT.

Zuid - Holland

Oppervlakte per machine afgedorscht, oogst 1943 1)

Per loondorscher was het aantal afgedorschte ha en het aantal machines bekend. Voor bedrijven met meerdere machines werden deze machines tegen de gemiddelde gedorschte oppervlakte per bedrijf opgenomen.

Afgedorschte oppervlakte	Aantal machines	
	stuks	%
Minder dan 50 ha	10	7.1
50 - 100 ha	22	15.7
100 - 150 ha	32	22.8
150 - 200 ha	49	35.0
200 - 250 ha	15	10.7
Meer dan 250 ha	12	8.6
Totaal:	140	100.

Groningen.

Gemiddelde per machine gedorschte oppervlakte van de verschillende landbouwgebieden oogst 1935. 2)

Centrale weidestreek	183 ha
Noordelijke Bouwstreek	607 "
Noordelijk Westerkwartier	461 "
Centrale Bouwstreek	489 "
Klein Oldambt	546 "
Nieuw Oldambt	639 "
Oud-Oldambt	371 "
Voldistreek	351 "
Veenkoloniën	461 "
Zuidelijk Westerkwartier	91 "
Westerwolde	259 "
de provincie	401 "

1) Bron: Gegevens van het Bureau van den Voedselcommissaris

2) Bron: "Het dorschen in de Provincie Gröningen" Verslagen en Mededeelingen van de Directie van den Landbouw, 1937 No.1.

Bijlage VII behorende bij Nota No. 22.

Aantal dorschmachines in enige provincies in 1942
gespecificeerd naar capaciteit.

Capaciteit	Gelderland	Noord-Brabant	Limburg
tot 750 kg/uur	42	110	135
750 - 900 kg/uur	111	64	36
900 - 1100 "	178	63	12
1100 - 1300 "	37	26	6
1300 - 1600 "	16	52	2
1600 - 2100 "	10	22	1
2100 - 2700 "	-	4	-
2700 kg en meer	-	2	-
Totaal	394	343	192

Bron: Opgave van Ir. Hadders.

Onderhoudskosten in het seizoen 1940/'41 van de in het
rapport Rombach vermelde dorschgarndturen.

	Aantal machines	Gemiddelde capaciteit kg/uur	Gedorscht per machine in tonnen	Gemiddelde on- derhoudskoste in gld.
<u>Coöperaties in Groningen.</u>				
Kropswolde	2	20/2500	1226	758
Schildwoldo	1	20/2500	1642	867
Hoogezand	1	20/2500	1139	332
Oude Pekela	1	2000	1266	433
Tripscomp.	1	2000	752	268
Korengast	1	20/2500	1653	775
<u>Groote machines (particulier)</u>				
Markstede (Gr)	2	17/1800	1157	301
Scilen (Dr.)	2	1600	878	681
Assen	3	1600	451	349
Franeker	3	1800	322	888
Ewe Tonge (Z.H.)	2	1200	352	353
Zevenhuizen (Z.H.)	4	1200	557	358
Hoenvliet (Z.H.)	4	1500	356	419
Nieuwendijk (N.Br.)	4	15/2500	503	295
Null (Utr.)	1	1500	500	405
<u>Keine machines.</u>				
Amer. (Geld.)	3	700	365	193
Amersveld (Geld.)	1	8/900	549	142
Wold (Geld.)	1	900	499	209
Buschede	4	750	295	293

N.B. De heer Rombach merkt in zijn rapport op, dat in verscheidene van de onderzochte administraties de geboekte onderhoudskosten geen juist beeld van de werkelijkheid geven omdat onderhoud in eigen beheer (zonder loonbetaling) niet administratief werd verwerkt.